

Kedves Attila!

1994. X. 26.

én figyelmetlen: magamnak címeztem az előfizetési díjat! Meg is jött. Küldenétek egy új "rózsaszín cetli"-t? Itt az írás, folytat valamit, kicsit fájdalmas, a csoda tudja, mi benne az, de remélem az. Majd legközelebb mást. Egész mást. Szeretettel gondol rátok, és ha a rajzokat, most a kusza fajtából, kedvelitek, vagy csak úgy a Tiétek, vagy az egyik le is jöhetne. Most sok újságban jön majd, nem ugyanezek, nem ugyanilyenek.

A névaláírás az írás szerves része. Szeretettel:

Tandori Dezső

Un Amor – 1994

Mélyen behúdom sapkám, semmi szívéllyesség. Igazi-e az a szívemben, ki tudja, ki tudja, mi a szívem, én se, azt én se tudhatom. Belépek az irodahelyiségbe. Körülnézek. Ott ülnek, látom hierarchiájukat, nagydarab, finom, de gyermekarcú, hullámos, sisakos-nagy fekete hajú, olajbarna arcú, okos és tájékozott, fiatal, gondolom, 100 kiló körüli „lord” épp háttal ül a képernyőnek, azt mondja, tessék. Baba Riba és Cicano Cyrano lesz a helyezések sorrendje. Newton Abbot a helyszín, be is jön a két ló, így. A következő futamot *A Főnök*, a finom féle főnök elbukja. Mindegy. Nem néznek rám. Bár tudom, észrevételeznek. Valami más klán tagja vagyok, iszonyat-sovány, égő-fakó szemű, dupla-sapkás, mint a zsekék, alul a gyász fekete fejfödője, szemöldökig húzva, gyéres szemöldökömig, épp a dússág ellentéte vagyok, elszánt, nagyorrú, a sapka alatt nem krumplis az orrom, persze, ők se tökéletesek, elsősorban 45 kiló köztünk a különbség, kettejük s köztem, legalább, de ugyanazt műveljük. Itt vagyunk, ott vagyunk.

Táskámban már a kazetta. Dublinban még ellenálltam. Elszakadt pár éve a Gypsy Kings kazettám kis szalagja, azóta nincs Szpéró és a többi Halottak emlékére Un Amor, nincs „boldogok, akik sírnak” ebben a formában, hiányzik ez a forma. Bécsben, az irodával szemben, ahol most egy Jobb Ajánlat és egy Derekas Futár nevű ló befutóját várjuk, az irodával szemközt végre megvettem. A Doors, Lou Reed, egy blues-kazetta társaságában. Még Dublinból van Radioheadem, Grant Lee Buffalom, Manic Street Preacehrs-em. Tessék utánanézni, ez jó lista. Halott hím madaraink emlékére a Doors a régi Stones -számot, a Little Red Roostert csinálja épp. Kell. Ahogy az Admiral-fogadóirodás Ascot Café után az a séta kellett az esőben; a fél versenynap otthagvása; mert mikor újra pariban, egy-az-egyben éreztem magam, lapos 30 és 50 shillinges tárcám, és megvoltak azok a lónevek, amelyek jóslatként utaltak ezúttal a jövőmre – Graz után, ahol a Stájer Őszön a magyar színeket magam képviseltem, performance-ot csináltam, színházi amatőröködsben vettem részt, minden ellen tiltakozó, kellemetlen csavargónak alakítva egy jól modernista Faust egyik énjét, Mefiszto és Margit nem volt a darabban, csuda egy cifra Faust, nem? jó, de jó, nagyon jó volt –, a jövőmre utaltak a lónevek hát, Jobb Ajánlat, Kellő Rend stb., bántam is én őket, alibinek játszottam csak, kellett a túl nagy

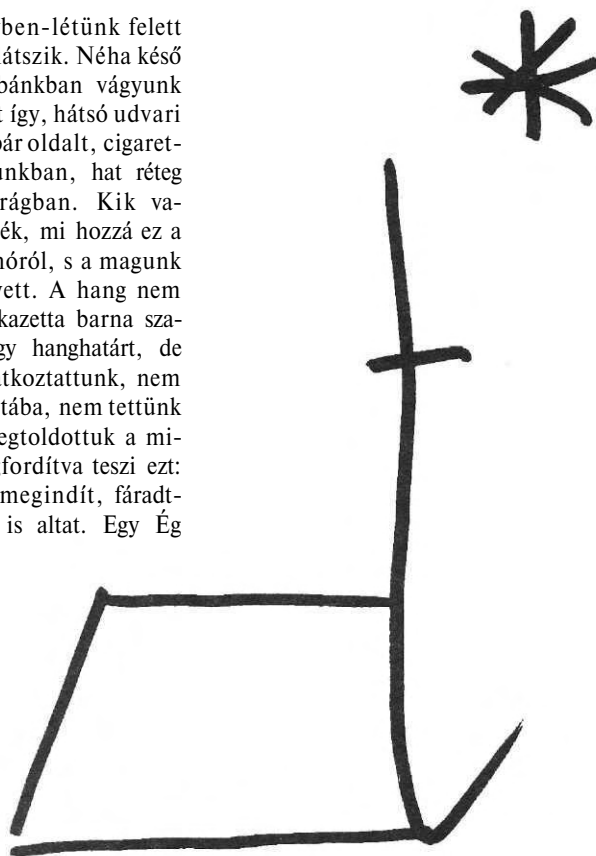
társaság és társaság után, Graz után az iroda, az Admiral sűrűje, az is magányosabb volt... de én tulajdonképpen nem szeretem, jobb, ha hűvös, félig üres, neonzűmmögéses helyiségekben téblábolok, jól hallok a közvetítést, ez a bécsi Admiral ilyen szempontból ügyetlen... nem Hemingway „Tiszta, rendes kávéháza”, bár tiszta és rendes persze, bocsánat, „Tiszta, világos...”, hát én inkább az Idegen hazában c. novellát választom Hemingway-től, ahol a sérült őrnagy, akinek a keze marad kacska, derekas biztatást kap az orvostól, úgy meggyógyul, hogy focihat is, profi mód, de hát ő vívó volt, mondja az őrnagy, s lelkesen bólogat, hogy hisz-e a gyógyulásban: „Nem”. Engem sem vált meg a magánytól már talán semmi, élet-halál, nem már, sőt, a magány vált meg, ha visszazökkenhetek belé, rendszeren, alaposan, az Un Amort hallgatva megint, az Admiral után, például, megint – vagy a Grant Lee Buffalót, hogy „Mockingbird”, netán „Sing A Lone Star Song”, azaz Csúfólódó-rigó, meg Énekeld egy magányos csillag dalát. Anynyi sok beszélgetés, ember, ló, találgatás után – ez, egyszerű bécsi szobámban, ahol megint csak egy éjszakát töltök, eljuttat, pár szál nagyon szárazon elszívott cigaretta után, a sírás megkönnyebbüléséig, boldogok, elemezte Pilinszky is, akik sírnak, elemezte az „Utószó” című versével, hogy falnak támasztja fejét, köröskörül az irgalomnak marék havát nyújtja felé egy halott város, a halottnak. Nekem halottaim egyre többen vannak, de akárhányan lesznek, akkor se halhatok utánuk, képtelen volnék, persze, „utánuk” halok, ha nem él túl egy-két madár, egy-két ember, akkor utánuk, de az semmin nem változtat. Megvettem az Un Amort megint, az Admiral irodával szemközt, a le szállított-árú boltban, és most, évek után, megint hallgatom, nézem az utca esti fényeit, az autókölcsönző bezárt, nyilván összecukja bódéját a sültkrumpli-árus, harmonika-szerű, barna bodega, megy haza, eltűnik a Landstrasser Hauptstrasse megannyi sarkáról, szegletéről a rőt parázsizzás. Mint gyerekkoromban, ha anyám bevitt „a városba”, a belvárosba tehát, és amilyen az volt. Idegenség, de sok rejtelmes öröm – és más időbeosztás, más távolságok, más dolgok, más fények. Mindenféle, amin én kívül maradok. Ilyen volt ez a bécsi este is. Minden Kellő Rendben, Jobb Ajánlatok ígéretével, és valóban hálát adhatok a sorsnak.

Aláírtam egy papírt, csak úgy, újabb kézjeggyemmel. Benne e jegyben, mindjárt odarajzolom a következő papírra, aláírásnak és befejezésnek, benne a Szpéró, mint csillag, Esthajnalcsillag. Un Amor. Valóban, egyetlen szerelem volna csak mindenünk? Nem tudom. Nem is igyekezhetem. Az maga lenne a meghalás. De a magányba, a teljességbe, egyre boldogabban „öltözöm” vissza.

Idegenben, vagy idehaza egyedül vagyok, vad-korán ébredek. Ez a hajnal-idő, fél négytől hétig, mondjuk, az enyém.

Néma a világ, semmire nem kér fel, semmit nem akar tőlem, semmiben nem kifogásol, gépelni sem lehet, csöndben lehet cigarettázni, várost rajzolgatni. „A nyelv—a régi város”, mondja Wittgenstein filozófus úr. Fél éve rajzolgatok már régi várost, amikor értesülök Wittgensteinnek e mondásáról. Ez is összejött. A Töredék Hamletnek, „a” kötetem, a határról szól első sorban. Melyről Wittgenstein azt mondja: énünk nem része a világnak, hanem határa. Igen, így én, de akkor átítat minket az ismeretlen, határon-túli világ, a határ ezzel mosódik el, hogy egy-egy végtelenül kis távolságot mindig nyomulhatunk előre. Az „Un Amor” aprózódik fel ezekre a gyarló, igyekvő vagy kényszerű, töredék részekre.

Ez nem baj. A csillag, mely nevünk, helyben-létünk felett világít, nagyon-nagyon helyben, olykor nem látszik. Néha késő este sietünk haza Dublinban, például, szobánkban vágyunk lenni, még fordítani, mert szabad zajongani ott így, hátsó udvari szoba, egy sufni-féle, de nem rossz, fordítani pár oldalt, cigarettázni gyapjú, düftin, akármilyen ingkabátunkban, hat réteg trikóban, behúzott sapkában, melegítőnadrágban. Kik vagyunk? Mik ezek a hajnalok, ezek a kései esték, mi hozzá ez a szerelés? Un Amor, szól a kazetta, a kis magnóról, s a magunk kazettájára mindenfélét beszéltünk írás helyett. A hang nem ragyog csillagként, a hang némán lapul a kazetta barna szalagján, ezek lettünk volna mi? Átléptünk egy hanghatárt, de ezzel nem tévelyedtünk el, semmit sem csalatkoztattunk, nem mondtunk semmi véglegeset, nem szálltunk vitába, nem tettünk semmilyen lóra. Csak a kazetta magányát megtoldottuk a miénkkel, viszonzásul, hogy az Un Amor megfordítva teszi ezt: csillagtávolból oly világosan, közelién szól, megindít, fáradtságunkban lassan, némulva már, talán el is altat. Egy Ég Velünk.

* a csillag nem
mindig
látszik